

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการพัฒนาประเทศนั้นสิ่งสำคัญอันดับแรกที่จะต้องพัฒนา คือ คนหรือประชากร ในประเทศโดยการให้การศึกษาซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด เพราะประเทศชาติจะพัฒนาได้จะต้องอาศัยประชากรในชาติที่มีคุณภาพ และมีสมรรถภาพ ซึ่งก็หมายถึงจะต้องมีประชากรที่มีความสามารถทางด้านสติปัญญาและมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์ แข็งแรง

ดังนั้นจึงเป็นภาระที่สำคัญของรัฐบาลที่จะต้องจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนในทุกๆด้าน เพื่อเป็นการเตรียมคน ให้เหมาะสมในการที่จะพัฒนาประเทศ ทั้งนี้เพราะการศึกษามีความสำคัญต่อประชาชนและประเทศชาติอย่างยิ่ง รัฐบาลจึงพยายามจัดการศึกษา ให้ประชาชนอย่างทั่วถึง เพื่อวางฐานการพัฒนาคนจำนวนมาก โดยไม่จำกัดชั้นวรรณะ ก่อให้เกิดเอกภาพภายในชาติ และส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับความรู้และพัฒนาการขั้นมูลฐานที่จะนำไปสู่การเรียนรู้และการปฏิบัติในระดับสูงซึ่งนักเรียนจะได้รับการหล่อหลอมบุคลิกภาพ การปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยมที่ตรงตาม ตลอดจนฝึกการเผชิญและการแก้ปัญหาต่างๆด้วยเหตุผล ให้สามารถเติบโตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขเป็นกำลังของชาติอย่างสมภาคภูมิ (มาตพ ภาษิตวิไลธรรม, 2520 : 2) เพราะเยาวชนเหล่านี้จะเจริญเติบโตเป็นกำลังที่สำคัญของประเทศชาติในอนาคต ในด้านการศึกษาครูจะเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิทยากรต่างๆ ให้กับนักเรียน โดยจะเน้นให้เด็กได้ศึกษาเหตุผลที่เป็นจริงและทฤษฎีต่าง ๆ เป็นการฝึกให้เด็กเจริญเติบโตทางวิชาการ หรือการพัฒนาทางสมองเป็นส่วนใหญ่ (สุโท เจริญสุข, 2524 : 8) ได้กล่าวว่าเป็นจุดเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษาวิชาชีพครู เพราะครูคือผู้ที่พึงปรารถนาของสังคมงานครูเป็นงานที่สั่งสอนอบรมแนะนำ ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้านวิชาการและชีวิต นอกจากนี้ครูยังเป็นผู้เป็นแบบอย่างเป็นผู้ถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมค่านิยมของสังคมจึงนับว่าเป็นองค์การหนึ่งที่สำคัญในกระบวนการพัฒนาการศึกษา วิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่จะฝึกให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมโดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางของการเรียนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่างๆให้มากที่สุด (วาทักดิ์ เพียรชอบ, 2523 : 11) ดังนั้นครูพลศึกษา จึงมีบทบาทในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการช่วยเสริมสร้างเยาวชนให้เป็นผู้มีสมรรถภาพทางกายตามที่ประเทศต้องการได้ความสำคัญและบทบาทครูพลศึกษาที่มีต่อนักเรียนก็คือครูพลศึกษาจะช่วยสอนให้นักเรียนทุกคนได้มีพัฒนาการครบทุกด้าน คือ มีพัฒนาการทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพราะในกิจกรรมพลศึกษานั้นจะกระตุ้นให้เด็กได้เคลื่อนไหวหลบหลีกและการตัดสินใจในการเล่นของนักเรียน

รวมทั้งการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าถ้าเป็นกิจกรรมที่เล่นกันเป็นทีมครูพลศึกษาจะสอนให้เด็กได้รู้จักคบกับเพื่อน รักหมู่คณะ สามัคคีกันภายในทีม และถ้าเป็นกิจกรรมการเล่นที่มีการปะทะกันครูพลศึกษาจะเป็นผู้สอนให้เด็กได้เล่นอย่างถูกต้อง ตามกติกา โดยไม่แก้งทำร้ายคู่ต่อสู้ซึ่งพฤติกรรมต่างๆเหล่านี้ ครูพลศึกษาจะช่วยสอดแทรกให้กับนักเรียนทุกชั่วโมงเรียนและจะช่วยแก้ปัญหาเด็กเกรงให้ใส่ใจฝึกกิจกรรมทางพลศึกษาได้ การส่งเสริมการพัฒนาการด้านต่าง ๆ และการรู้จักการออกกำลังกายที่ถูกต้อง เป็นสิ่งที่ต้องสร้างและปลูกฝังตั้งแต่เด็ก ๆ ทั้งผู้ปกครองและโรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งครูพลศึกษาจะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับเด็ก สามารถเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กได้ จากการเข้าร่วมกิจกรรมทางพลศึกษาจะช่วยฝึกให้เด็กนักเรียนรู้และเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ดีขึ้น เช่น ฝึกให้มีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ไม่เห็นแก่ตัว มีวินัยในตัวเอง รู้จักคิดและตัดสินใจอย่างมีเหตุผล รู้จักทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ การมีน้ำใจเป็นนักกีฬาครูพลศึกษาจะเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยอบรมเด็ก นับเป็นงานที่ช่วยพัฒนาคนในชาติได้อีกทางหนึ่ง การศึกษาจะทำให้คนมีการพัฒนาและเกิดกระบวนการเรียนรู้กับตัวเอง โดยเรียนรู้อย่างมีความสุข เรียนรู้การคิดและการปฏิบัติจริง เรียนรู้ที่จะอยู่กับผู้อื่น เรียนรู้แบบองค์รวม และทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิต ให้พร้อมที่จะทำประโยชน์กับสังคม ตามบทบาทหน้าที่ของตน ครูพลศึกษาจะต้องเป็นผู้มีความสามารถในการสอนและการมีส่วนร่วมในกีฬาต่าง ๆ ได้หลายประเภททั้งกีฬาและกรีฑาประเภทคู่และประเภทลานและพร้อมที่จะให้บริการนักเรียนและบุคคลทั่วไป (เผด็จ ลิ้มไตรรัตน์, 2528 : 65-71) ในการนี้ต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ คือ การพัฒนาตนได้แก่ มีความรู้พื้นฐาน มีสุขภาพร่างกายและใจสมบูรณ์สามารถแก้ปัญหาได้ มีความเสียสละ และมุ่งพัฒนาตนเองพัฒนาอาชีพได้แก่การทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ รักการทำงานและทำงานเป็น การพัฒนาสังคม ได้แก่ การปฏิบัติหน้าที่ของตนต่อบ้าน ชุมชน ประเทศ และโลก

ในฐานะที่ผู้วิจัยมีหน้าที่เป็นครูผู้สอนวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นจึงมีความสนใจที่จะศึกษาคูณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษาตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย เพื่อเป็นข้อมูล ในการพัฒนาการเรียนการสอน ทางด้านพลศึกษา และช่วยให้ครูผู้สอนพลศึกษาพัฒนาปรับปรุงคุณลักษณะให้เหมาะสมตามที่สังคมต้องการ เป็นที่พึงปรารถนาของนักเรียนทั่วไป อันจะเป็นผลทำให้การสร้างพื้นฐานในการพัฒนาเยาวชนที่ดีของประเทศชาติต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคูณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษา ตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย โดยครอบคลุมในตำแหน่งต่อไปนี้

- 1.1 ตำแหน่งวิชาการ
- 1.2 ตำแหน่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 1.3 ตำแหน่งบุคลิกภาพ
- 1.4 ตำแหน่งคุณธรรมและจริยธรรม
- 1.5 ตำแหน่งมนุษยสัมพันธ์

2. เพื่อเปรียบเทียบคูณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษาจำแนกตามเพศวุฒิการศึกษาสาขาวิชาที่ศึกษา และประสมการณ์ในการทำงานตามการรับรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2543 จากโรงเรียนทั้งหมด 78 โรงเรียน จำนวน 7,082 คน และครูผู้สอนพลศึกษา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย จำนวน 78 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2543 ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่ (Krejcie,R.V.) และมอร์แกน (Morgan,E.W) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 390 คนและครูผู้สอนพลศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย จำนวน 39 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของครูผู้สอนพลศึกษาโดยจำแนกเป็น

2.1.1 เพศ ได้แก่

3.1.1.1 ชาย

3.1.1.2 หญิง

2.1.2 วุฒิการศึกษา ได้แก่

3.1.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.2.2 ปริญญาตรีขึ้นไป

- 2.1.3 สาขาวิชาที่ศึกษา ได้แก่
 - 3.1.3.1 สาขาวิชาพลศึกษา
 - 3.1.3.2 สาขาวิชาอื่นๆที่ไม่ใช่วิชาพลศึกษา
- 2.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน ได้แก่
 - 3.1.4.1 ต่ำกว่า 10 ปี
 - 3.1.4.2 10 - 20 ปี
 - 3.1.4.3 มากกว่า 20 ปี

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่การรับรู้ของนักเรียนเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษาในท่านต่อไปนี้

- 2.2.1 ด้านวิชาการ
- 2.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
- 2.2.3 ด้านบุคลิกภาพ
- 2.2.4 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม
- 2.2.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงคุณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยในท่านต่างๆ ตามการรับรู้ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นว่าดีหรือไม่เพียงใด และเมื่อจำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษา สาขาวิชาที่ศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันหรือไม่
2. เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับครูพลศึกษาได้ปรับปรุงคุณลักษณะของตนเองให้เหมาะสม และจะเกิดผลดีต่อส่วนรวม สามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นข้อมูลในการสรรหา คัดเลือก และพัฒนาครูผู้สอนพลศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ให้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารงานของผู้บริหารในสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยและในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

สมมุติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษาเพศชายและเพศหญิง ตามการรับรู้ของนักเรียน มีความแตกต่างกัน
2. คุณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีขึ้นไป และต่ำกว่าปริญญาตรีตามการรับรู้ของนักเรียนมีความแตกต่างกัน
3. คุณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษาที่สำเร็จการศึกษา ในสาขาวิชาพลศึกษาและในสาขาวิชาอื่น ๆ ตามการรับรู้ของนักเรียนมีความแตกต่างกัน
4. คุณลักษณะของครูผู้สอนพลศึกษาที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน ตามการรับรู้ของนักเรียนมีความแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. คุณลักษณะ หมายถึง คุณสมบัติความสามารถและพฤติกรรมการแสดงออกของครูผู้สอนพลศึกษาที่นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นสามารถประเมินได้ ในด้านต่อไปนี้
 - 1.1 ด้านวิชาการ
 - 1.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 1.3 ด้านบุคลิกภาพ
 - 1.4 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม
 - 1.5 ด้านมนุษยสัมพันธ์
2. คุณลักษณะด้านวิชาการ หมายถึง ความรู้ความสามารถในเรื่องวิชาชีพครูทางพลศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตลอดจนค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมทางด้านพลศึกษา
3. คุณลักษณะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกใช้เทคนิคการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน วิธีการวัดผลและประเมินผล
4. คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมที่ครูพลศึกษาแสดงออกให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นทั้งทางร่างกายและจิตใจ ได้แก่การมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ แต่งกายเหมาะสมกับกาลเทศะ อารมณ์มั่นคง สุภาพอ่อนโยน ำแรงแจ่มใส สุขุม รอบคอบ ใจกว้าง ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
5. คุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมและการปฏิบัติตนในทางที่ดีเหมาะสมกับการเป็นครู เช่นการมีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ไม่ประพฤติดนเสีย มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ และมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง

6. คุณลักษณะด้านมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับนักเรียน ยอมรับในความแตกต่างของนักเรียน การเอาใจใส่กับนักเรียน ไม่เห็นแก่ตัว และมีความยุติธรรมกับนักเรียน

7. ครูผู้สอน หมายถึง ครูที่สอนวิชาพลศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2543

8. นักเรียน หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัย ปีการศึกษา 2543

9. โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุโขทัยที่เปิดสอนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

10. การรับรู้ของนักเรียน หมายถึง การรายงานความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อครูผู้สอนพลศึกษาตามคุณลักษณะ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านมนุษยสัมพันธ์

11. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ในการเป็นครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้

11.1 ต่ำกว่า 10 ปี

11.2 10 - 20 ปี

11.3 มากกว่า 20 ปี ขึ้นไป

12. สาขาวิชาที่ศึกษา หมายถึง สาขาวิชาเอกที่สำเร็จการศึกษาในระดับสูงสุดของครูผู้สอนพลศึกษา